

Kytke-projekti tiivistelmäraportti 1.1.2012–31.12.2012

Palaute

Projektin saama palaute opettajilta ja oppilailta on ollut kauttaaltaan erittäin positiivista. Walter ry on vierailnut 61 koulussa ja 18 eri kunnassa tavoittaen noin 18.000 oppilasta. Eri luennoitsijoita on ollut mukana 20.

Koulukäynneillä on systemaattisesti pyydetty opettajia ja oppilaita täyttämään strukturoidut palautelomakkeet (liite 1), joista tehtiin tilastolliset yhteenvedot (liite 2 oppilaat/ liite 3 opettajat). Palautelomakkeitten avoimia kommentteja:

Opettajat:

"Hienoa työtä teette! Oppilaat arvostavat urheilijoita ja ihmisiä, jotka puhuvat asioista rehellisesti omana itsenään. KIITOS!" -Lehtori, Jaakko Ilkan koulu, Ilmajoki-

"Oikein mukava tapahtuma. Oppilaat kuuntelivat ja osallistuivat opettajan silmin, jopa normaalia enemmän ja paremmin. Varmasti oppilaat miettivät suvaitsevaisuutta jälkeensä" -Lehtori, Kivimaan koulu, Lahti-

"Olen erittäin tyytyväinen kaikkeen kuulemaani ja näkemääni. Vierailunne sai varmasti meidät kaikki ajattelemaan. Otitte kuulijat erinomaisesti 'haltuun' ja 60 min esitys oli napakka ja selkeä kokonaisuus. Lämmin kiitos vierailustanne ja tervetuloa uudelleen!" -Rehtori, Huhtaharjun koulu, Jyväskylä-

"Tosi hyvä ja mieleenpainuva tilaisuus. Ihanat vetäjät. Juuri oikeanlainen nuorille. KIITOS!" -Lehtori, Tiirismaan koulu, Lahti-

"Oli erittäin hyvä, että asiaa käsiteltiin erilaisten taustojen omaavien ihmisten kautta. Tämä herätti selvästi myös ajatuksia oppilaissa" -Koulukäynnin ohjaaja, Tesomajärven koulu, Tampere-

"Aihepiiri on tärkeä. Usein ennakkoluulot johtuvat siitä, että nuoret eivät tiedä tai ajattele asioita. Konkreettiset asiat ovat osuvia" -Opettaja, Jaakko Ilkan koulu, Savonlinna-

"Todella hyvä tilaisuus ja tärkeää työtä asennekasvatuksessa!" -Opettaja, Tammerkosken Klassillinen koulu, Tampere-

"Mahtava tilaisuus! Herätteli kyllä nuoria ajattelemaan syvällisesti! Hyvät tehtävät ja upeat vetäjät! KIITOS!" -Opettaja, Kärpäsen koulu, Lahti-

"Luennoitsijoiden taustalla on merkitystä! Oppilaat/nuoret katsovat nuoria ammattuurheilijoita ylöspäin, joka helpottaa viestin perillemeno. Luennoitsijoilla on myös luontaista auktoriteettia, joka helpottaa ryhmän haltuunottoa jo heti alusta alkaen :-)" -Erityisopettaja, Kivimaan koulu, Lahti-

"Erittäin hyvä ja tarpeellinen tilaisuus. Ilmapiiri hyvä ja urheilijat osasivat luontevasti käsitellä oppilaita." -Opettaja, Kärpäsen koulu, Lahti-

"Kiitos vierailusta, etenkin omat kokemukset aiheista olivat mielenkiintoisia ja herätti varmasti ajatuksia oppilaissa (kuten opettajissakin)" -Luokanopettaja, Langinkosken koulu, Kotka-

"NÄITÄ LISÄÄ KIITOS! Lasten 'maailma' on kovin pieni, tarkoitan kokemusmaailmaa. Tv, media, muutenkin antaa stereotyyppisiä lapsille, aito eläytyminen jää niistä pois. Kovat sanat, kova tyyli opitaan pitkälti niissä. Inhimillistä vuorovaikutusta ei tv:n kautta synny." -**Opettaja, Langinkosken koulu, Kotka-**

"Than loistava tyyli viedä tärkeää asiaa nuorille! Kiitos ja hyvää jatkoa!" -**Kuraattori, Hakunilan koulu, Vantaa-**

"Näitä voisi olla enemmän. Joka vuosi vierailu on paikallaan. Kiva ja rento tilaisuus. Oppilaiden oli helppo käsitellä aihetta." -**Opettaja, Hakunilan koulu, Vantaa-**

"Tilaisuus oli erittäin hyvä. Itse asiassa olin kahdessa tilaisuudessa, jossa oli ekassa nuorempia ja tässä myöhäisemmässä vanhempia. Hienosti osasitte ottaa huomioon eri ikäiset lapset ja suunnata hyviä kysymyksiä ja viedä keskustelua eteenpäin. Tärkeää on saada lapset puhumaan ja kertomaan myös omia kokemuksiaan. Teidän oma esimerkki, kertomukset, asiat, faktat, herättivät minussa ja varmasti lapsissakin syvää kunnioitusta teitä ja teidän tärkeää asiaanne kohtaan. Uskon, että tällä on paljon positiivista vaikutusta jopa todella laajasti. Itselleni tämä oli todella tärkeää ja olin erittäin vaikuttunut. Kiitos teille ja todella hyvää jatkoa!" -**Opettaja, Martti Ahtisaaren koulu, Jyväskylä-**

"Hyvä herättävä luento jota voidaan varmasti hyödyntää myöhemmin työn merkeissä. Toivon luennon herättäneen nuorten ajatteluun suvaitsevaisuuden" -**Opettaja, Huhtaharjun koulu, Jyväskylä-**

Oppilaat:

"Nämä tilaisuudet ovat tärkeitä, varsinkin kouluikäisille. Asia oli helpompi ymmärtää kun puhujat olivat itse monikulttuurisia" -**Oppilas, Ruususvuoren koulu, Vantaa-**

"Mielestäni tilaisuus oli erittäin mieluista ja luennoitsijat esittivät asiansa selkeästi ja tekivät tilaisuudesta mielenkiintoisen. Mielestäni oppilaat pitivät myös siitä että tilaisuudessa ei ollut "tabuja" ja pystyi puhumaan avoimesti. Se oli myös hyvä että oppilaat pääsivät itse osallistumaan ohjelmaan" -**Oppilas, Resson peruskoulu, Helsinki-**

"Se oli tosi kiva ja mielenkiintoinen luento. Toivottavasti monet oppi myös ymmärtämään miten väärin rasismi ja syrjintä on. Olis ollut kiva keskustella syvällisempiä aiheeseen liittyen" -**Oppilas, Lehtisaaren koulu, Säynätsalo-**

"Opin arvostamaan ihmisten erilaisuutta ja ohjaajien asenne oli innostava ja positiivinen!" -**Oppilas, Tesomajärven koulu, Tampere-**

"Todella iloiset ja rennot huipputyypit olivat pitämässä luentoa! :-) KIITOS PALJON! Tämä luento avasi lisää näkökulmia". -**Oppilas, Karhuvuoren koulu, Kotka-**

"Kiva tilaisuus joka tuo sivistystä ja opetusta kiusaamisesta ja rasismista lähemmäs meitä nuoria" -**Oppilas, Kuholan koulu, Forssa-**

"Oli kivaa ja oli mukavia tehtäviä. Pienryhmäidea oli hyvä. Käyn kyllä tykkäämässä Walter ry:stä facebookissa! Ohjaajat huippuja! :-)" -**Oppilas, Kontiolahden koulu, Kontiolahti-**

"Kerrankin puhutaan jotain järkevää koulussa! :-)" -**Oppilas, Helilän koulu, Kotka-**

"Tosi kivoja ihmisiä! En haluis lähtee vielä :-)"-**Oppilas, Kaukjärven koulu, Forssa-**

"Hyvä että järjestitte suvaitsevaisuuskasvatusta meillekin, koska meille ei ole koulussa koskaan puhuttu aiheesta ja monilla on ulkomaalaisista ja ulkomaalaistaustaisista vääriä käsityksiä ja loukkaavat puheet heistä ovat tavallisia, etenkin pojilla."

-Oppilas, Veikkolan koulu, Kirkkonummi-

"Aikaisemmin ei ole ollut tälläistä luentoa suvaitsevaisuudesta ja varmasti, ainakin osa, alkaa ajatelletoisin, sillä esim. viime vuonna aika monet (suurimmaksi osaksi pojat) huusivat melkein joka välissä "somppu" ja "neekeri"-**Oppilas, Veikkolan koulu, Kirkkonummi-**

"Loistava esitys, joiden esiintyjät olivat helposti lähestyttäviä ja itse aktiivisia oppilasryhmissä"-**Oppilas, Hakunilan koulu, Vantaa-**

"Samanlaisia tilaisuuksia/tapahtumia pitäisi olla lisää sillä suvaitsevaisuutta ja muiden hyväksyntää ei ole käsitelty riittävästi"-**Oppilas, Resson peruskoulu, Helsinki-**

"Oli tosi kiva luento ja oli jees ku kertojat oli urheilijoita niin pisti kiinnostaa ku itekki urheilen. Kaikki kuunteli ja myös keskusteltiin mikä oli siistii" -**Oppilas, Ruusuvuoren koulu, Vantaa-**

"Todella hyvä tilaisuus! Varmasti kiusaajatkin ymmärsivät lopettaa kiusaamisen. TERVETULOA UUDELLEEN!"-**Oppilas, Ruusuvuoren koulu, Vantaa-**

"Mukavia henkilöitä, jotka saivat ymmärtämään asian upeasti!"-**Oppilas, Leppäkorven koulu, Vantaa-**

*"Mahtava vierailu, koska rasismi ja kiusaaminen on ajankohtainen asia. Kouluissa on aina toisten syrjimistä ja on tärkeää puhua näistä asioista."***Oppilas, Tenetin koulu, Sotkamo-**

"Esiintyjät olivat kivoja ja osasivat kertoa aiheesta hyvin. Hyviä ihmisiä tekemässä hyvää työtä 😊"-**Oppilas, Linnainmaan koulu, Tampere-**

Ohjaajien omia näkemyksiä

Selkeitä eroja oli luokka-asteiden välillä. 9. luokkalaiset olivat mielestämme jo varsin kypsiä ja tietoisia ympäristöstään. He uskaltavat paremmin kertoa ajatuksensa ja haastaa Walter ry:n ohjaajiakin keskusteluissa. 7. luokkalaiset olivat hieman varautuneita keskusteluissa, mutta maailmankatsomukseltaan yleisesti avoimempia kuin 8. ja 9. luokkalaiset. Sama havainto on korostunut entisestään kun ryhmänä on ollut muutaman kerran 5. ja 6. luokkalaiset. Kansainvälisten koulujen oppilaat taas pitävät tapahtumissa esitettyjä asioita ja niiden sanomaa lähes itsestään selvinä. He olivat myös kaikkein aktiivisimpia keskusteltaessa työpajojen aiheista.

Havaitsimme myös maantieteellisiä eroja suhtautumiseen ja tietämykseen suvaitsevaisuus-, rasismi- ja identiteettikysymyksiin. Tähän vaikuttivat mielestämme erilaisen kulttuuritaustan omaavien ihmisten määrä ja tausta. Sosioekonomiset tekijät vaikuttavat myös vahvasti nuorten näkemyksiin aiheesta. Alueilla joissa on paljon työttömyyttä sekä ulkomaalaisia tai vaikkapa pakolaisia, suhtaudutaan monikulttuurisuuteen kapeakatseisemmin kuin alueilla, joissa ihmisillä menee taloudellisesti paremmin ja eri kansallisuuksia on ollut pidempään läsnä. Esimerkiksi oli havaittavissa selkeä ero Helsingin ja Lieksan kaupunkien välillä. Jopa lähikaupunkien Lieksan ja Kontiolahden välillä oli selkeitä eroja. Kun Kontiolahdella vastaanotto niin oppilaiden kuin opettajien toimesta oli mahtavaa, niin Lieksassa oppilaat olivat selkeästi paljon varautuneempia ja jyrkkiä mielipiteissään aiheeseen. Valitettavasti Lieksassa Walter ry:lle on välittynyt kaikkein vähiten kunnioitusta, ymmärtämistä, välittämistä ja vastuunottamista. Eräät oppilaat (pojat) tekivät natsitervehdyksiä ja käyttivät epäkorrekteja termejä. Asiaan puututtiin välittömästi oppilaitoksen puolelta ja asiasta keskusteltiin hyvässä hengessä myös kyseisten oppilaiden kanssa.

Työpajojen yksittäisiä nostoja

Tilaisuuksissa on yleisesti onnistuttu ja oppilaat uskaltavat kertoa mielipiteensä muiden edessä. Kun he jakavat jotain henkilökohtaista, niin he saavat muutkin oppilaat kuuntelemaan ja ajattelemaan asioita. Esimerkiksi Tampereella eräs poika nousi ylös kaikkien edessä ja kertoi kuinka häntä on kiusattu ylipainon takia ja miltä se on tuntunut. Siinä hetkessä pystyi huomaamaan kuinka koko sali hiljeni ja kaikki ihmiset alkoivat ajattelemaan mikä vaikutus omilla sanoilla tai teoilla voi olla toiseen, vertaiseensa. Three specific examples of 2012 are listed at the attachments four, five and six.

Walter ry:n tapahtumat ovat olleet onnistuneita, koska ohjaajat ovat monikulttuurisia henkilöitä, joilla on ammattiurheilu- tai artistitausta. Nämä tekijät tekevät selvän vaikutuksen oppilaisiin ja se saa heidät kunnioittamaan ja kuuntelemaan viestiämme. Opettajat ovat todenneetkin, että meidän läsnäolomme, viestimme ja henkilökohtaiset kokemuksemme saavat oppilaat kuuntelemaan, miettimään syvällisemmin ja keskustelemaan näistä aiheista aivan toisin kuin jos opettajat yksin yrittäisivät keskustella näistä teemoista. Moni on yrittänyt huonoin tuloksin. Tehtävämme on saada oppilaat ajattelemaan asioita eri näkökulmista. Ihmistä ei voi 60 minuutissa muuttaa, mutta hänet voi saada ajattelemaan, ja se kantaa pitkälle.

Viestintä

Walter ry:lle on luotu facebook sivut, jotta oppilaisiin voidaan pitää yhteyttä vielä kouluvierailujen jälkeenkin. Tällä pyritään saamaan pitkäaikaisempaa vaikutusta nuoriin. Sivuilta he näkevät ja lukevat mitä Walter ry:n toiminnassa tapahtuu, mitä muut nuoret ovat ajatelleet meistä ja voivat katsoa kuvia tapahtumista. Sivut ovat olleet menestys, mikä näkyy ”tykkäysten” ja kommenttien määrässä sekä laadussa. Yhteydenpitoa on toivottu myös oppilaiden toimesta. Kontiolahdella eräs oppilas avautui rasismista omassa perheessään. Hän koki, että ohjaajien kanssa oli helppo puhua ja kysyi voisiko hän pitää heihin ja Walter ry:hyn yhteyttä sähköpostitse. Hän sanoi luottavansa meihin enemmän kuin koulun opettajiin ja kuraattoriin. Tämä on uskomattoman hieno luottamuslause Walter ry:lle ja sen luennoitsijoille.

Yhteistyö

Walter ry tekee yhteistyötä Vantaan ammattikorkeakoulu Laurean kanssa. Every spring sociology students from the Hyvinvointikurssi at Laurea can choose Walter's Kytke-project as their theme of the course. Students receive 10op for completing the course with Walter. Opiskelijat ovat esm. videoineet koulukäyntejä ja haastatelleet luennoitsijoita, oppilaita ja opiskelijoita. Lisäksi Kytke-projektista on tekeillä väitöskirja.

Kaiken kaikkiaan Kytke-projekti on mennyt loistavasti mikä näkyy kiitettävänä palautteena mutta erityisesti myös projektitiimin hyvänä yhteishenkenä ja aitona haluna olla vaikuttamassa. Asia koetaan tärkeäksi ja jokainen tuntee, että heillä on jotain annettavaa projektiin.

LIITE 1

PALAUTELOMAKE (Opettajat/muu henkilökunta)

Pvm: Oppilaitos: Titteli:

Olitko aiemmin kuullut Walter ry:stä?

Kyllä / Ei

Onko koulussanne järjestetty aiemmin työpajoja liittyen syrjintään ja/tai monikulttuurisuuteen?

Kyllä / Ei

Rengastakaa mielestänne sopivin vaihtoehto seuraavien väitteiden kohdalla:*1=Täysin samaa mieltä, 2=Jokseenkin samaa mieltä, 3=En osaa sanoa, 4=Jokseenkin eri mieltä, 5=Täysin eri mieltä***1 Olen tähän saakka saanut riittävästi tukea syrjinnän ja monikulttuurisuuden käsittelyyn työssäni.**

1 2 3 4 5

2 Koulussamme on ollut ongelmia syrjinnän (kiusaamisen) kanssa.

1 2 3 4 5

3 Tilaisuus oli tarpeellinen.

1 2 3 4 5

4 Tilaisuudessa käsitellyt asiat ovat tärkeitä.

1 2 3 4 5

5 Aihepiiriä oli luontevaa käsitellä monikulttuurisen taustan omaavien luennoitsijoiden välityksellä.

1 2 3 4 5

6 Aihepiiri herätti keskustelua pienryhmissä.

1 2 3 4 5

7 Uskon, että tilaisuudella tulee olemaan vaikutusta läsnäolleiden arvomaailmaan. 1 2 3 4 5**8 Tilaisuudessa esitetty materiaali oli selkeää ja helposti ymmärrettävää.** 1 2 3 4 5**Avoimia kommentteja liittyen kouluvierailuun ja aihepiiriin (jatka tarvittaessa kääntöpuolelle):**

PALAUTELOMAKE (oppilas)

Pvm: Koulu: Luokka-aste:

Olitko aiemmin kuullut Walter ry:stä?

Kyllä / Ei

Onko koulussasi ollut aiemmin tunteja liittyen syrjintään ja/tai monikulttuurisuuteen?

Kyllä / Ei

Rengastakaa mielestänne sopivin vaihtoehto seuraavien väitteiden kohdalla:

1=Täysin samaa mieltä, 2=Jokseenkin samaa mieltä, 3=En osaa sanoa, 4=Jokseenkin eri mieltä, 5=Täysin eri mieltä ☺ ☹

1 Syrjintää/rasismia on käsitelty koulussamme riittävästi aiemmin.

2 Koulussamme on ollut ongelmia syrjinnän(kiusaamisen) kanssa.

3 Tilaisuus oli tarpeellinen.

4 Tilaisuudessa käsitellyt asiat ovat tärkeitä.

5 Aihepiiriä oli luontevaa käsitellä monikulttuurisen taustan omaavien luennoitsijoiden välityksellä.

1 2 3 4 5

6 Aihepiiri herätti keskustelua pienryhmissä.

1 2 3 4 5

7 Tilaisuudella tulee olemaan vaikutusta osallistujien arvomaailmaan.

1 2 3 4 5

8 Tilaisuudessa esitetty materiaali oli selkeää ja helposti ymmärrettävää.

1 2 3 4 5

9 Minulle jäi hyvä ”fiilis” Walter ry:n tilaisuudesta.

1 2 3 4 5

Avoimia kommentteja liittyen Walter ry:n tilaisuuteen ja aihepiiriin

(jatka tarvittaessa kääntöpuolelle):

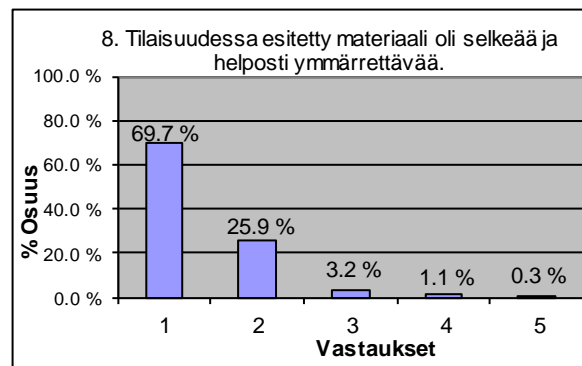
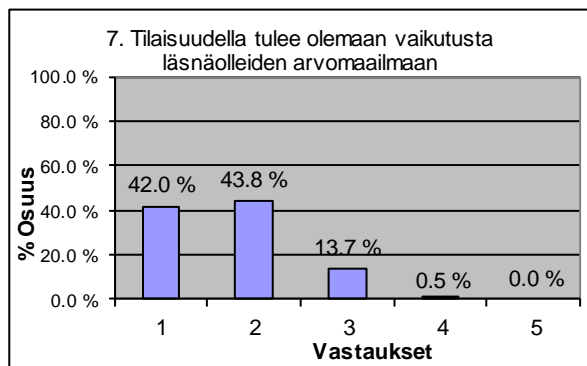
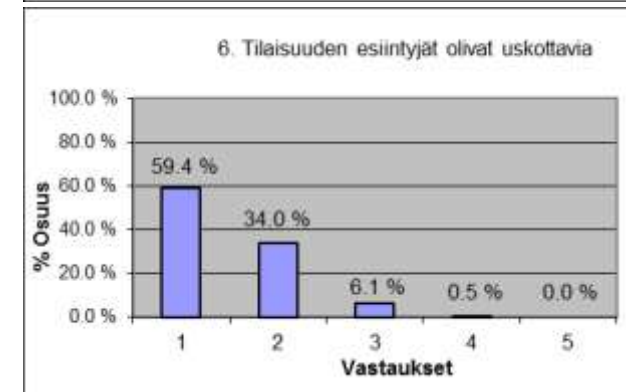
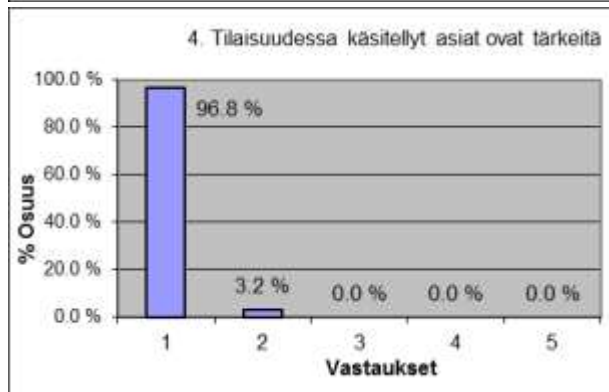
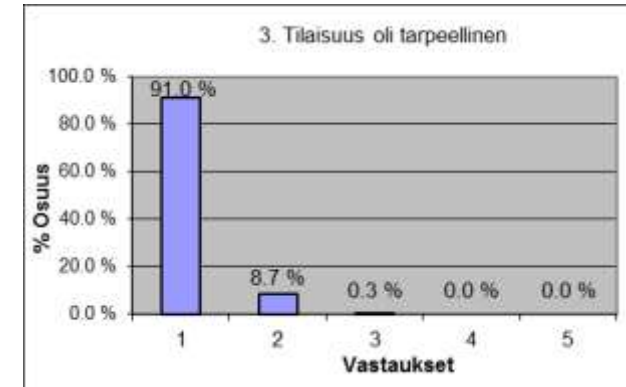
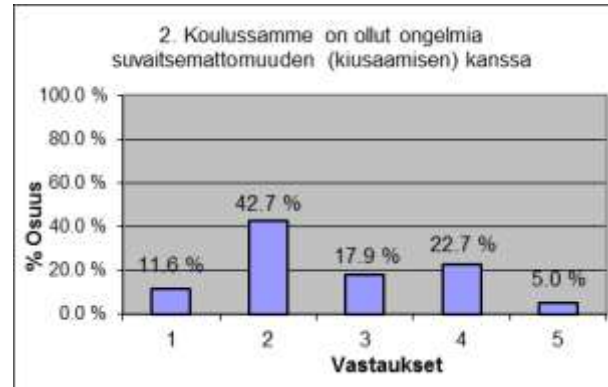
Walter

Liite 2: Palautekyselyn tuloksia, Opettajat

Palautelomakkeen vastausvaihtoehdot

1=Täysin samaa mieltä, 2=Jokseenkin samaa mieltä, 3=En osaa sanoa, 4=Jokseenkin eri mieltä, 5=Täysin eri mieltä

Kyselyyn vastanneita opettajia oli 379

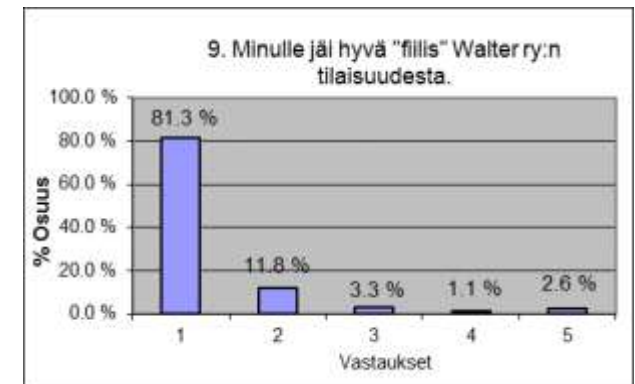
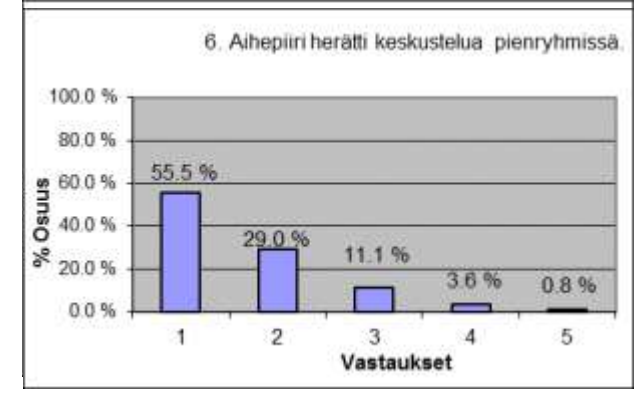
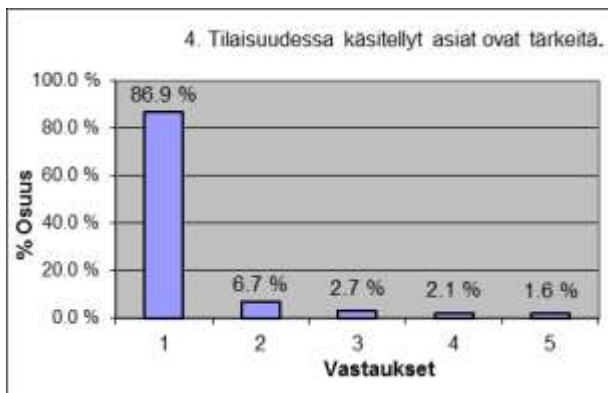
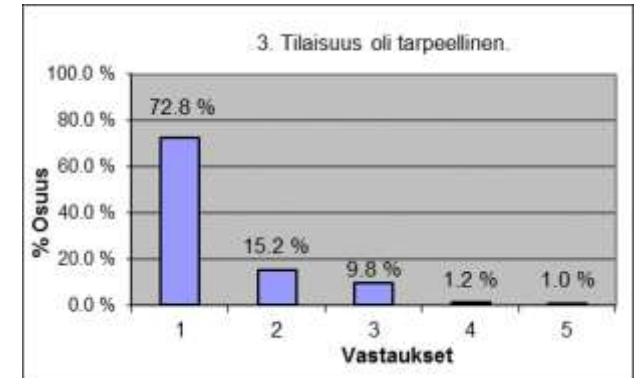
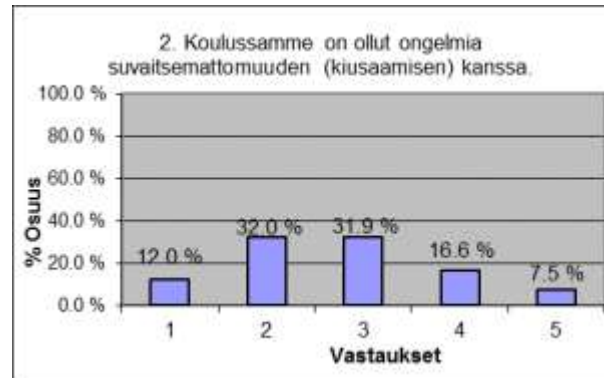
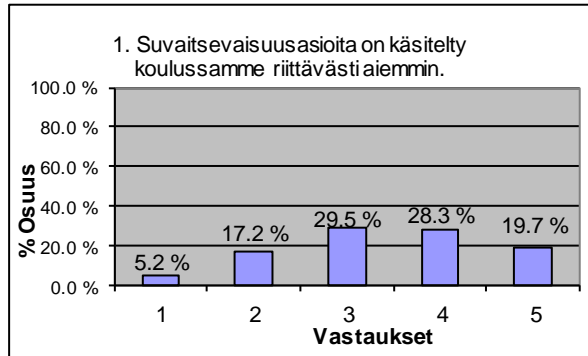

Liite 3: Palautekyselyn tuloksia, Oppilaat

Palautelomakkeen vastausvaihtoehdot

1=Täysin samaa mieltä, 2=Jokseenkin samaa mieltä, 3=En osaa sanoa, 4=Jokseenkin eri mieltä, 5=Täysin eri mieltä

Kyselyyn vastanneita oppilaita oli 731

Liite 4: Esimerkkitapaus

Yhdellä kevään 2012 koulukäynnillä eräs tyttö alkoi itkeä kesken työpajamme sitä vaihetta, jossa jaamme omia henkilökohtaisia kokemuksia liittyen suvaitsevaisuuteen ja itsensä määrittelemiseen. Tätä on tapahtunut muutamia kertoja Kytke-projektin aikana. Opettaja saattoi tytön ulos salista rauhoittumaan.

Lähdimme etsimään tyttöä kun työpaja oli saatu päätökseen, sillä halusimme tietää mistä oli kyse. Löysimme ensin kyseisen oppilaan opettajan, joka hänkin oli kyynleissä. Opettaja kertoi, että hän oli toltaan oppilaan reaktiosta salissa ja siitä mitä oppilas oli myöhemmin kahden kesken hänelle kertonut. Hän oli nuori opettaja, joka oli vasta aloittanut luokanopettajana eikä tiennyt kuinka käsitellä tilannetta. Kävimme lyhyen keskustelun asiasta koulun rehtorin kanssa, joka yllätykseksemme vähätteli tilannetta. Sovimme kuitenkin puhuvamme tytön kanssa, sillä kyse oli jostain vakavasta asiasta, jonka meidän kertomukset henkilökohtaisista kokemuksista oli tuonut esille.

Menimme tytön luokse luokkahuoneeseen, jossa hän istui yksin murheellisena. Keskustelimme hänen kanssaan tunnin. Tämän tunnin aikana hän avautui meille asioista, joita hän ei ollut kertonut aiemmin edes vanhemmilleen. Hän kertoi kuinka häntä oli kiusattu, niin henkisesti kuin fyysisesti. Tätä oli jatkunut jo muutamien vuosien ajan. Kiusaaminen tapahtui yleensä koti- ja koulumatkalla mutta sitä tapahtui myös koulussa. Kuuntelimme järkyttyneenä kun tyttö kertoi kuinka häntä oli usein syljety päin naamaa, päälle heitetty kiviä ja jopa kaadettu kuumaa vettä ikkunasta hänen päälleen. Kaiken tämän lisäksi häntä nimiteltiin ja haukuttiin hänen kiinalaisen taustansa vuoksi.

Tilanteen vakavuutta kuvasti se, että kyseisen tytön isosisko oli kokenut vastaavanlaista kiusaamista aina siihen pisteeseen saakka, että hän tarvitsee nykyään säännöllistä psykologista hoitoa. Isosisko on kaiken kokemansa jälkeen hyvin etäinen, eikä tyttö voi avautua hänellekään kokemuksistaan. Tyttö on erittäin surullinen ja huolissaan isosiskostaan eikä halua päätyä itse samantilaiseen tilaan. Meidän kertomuksemme nostattivat hänessä kaikki nämä tukahdutetut tunteet pintaan. Tyttö koki, että olimme ainoat ihmiset, jotka ymmärtävät miltä hänestä tuntuu. Tyttö totesi, ettei tiedä kuinka enää jaksaa kestää tällaista kiusaamista.

Seuraavaksi menimme keskustelemaan jälleen rehtorin kanssa selittääksemme kuinka vakavasta tilanteesta on kyse. Aluksi rehtori pyrki edelleen vähättelemään tilannetta mutta ymmärsi lopulta tilanteen vakavuuden, kun vaadimme tiukasti oppilaalle apua. Oppilaalle järjestettiin viikoittainen aika koulupsykologin kanssa. Annoimme tytölle sekä opettajalle sähköpostiosoitteemme, ja tarjosimme tukeamme. Sovimme käynnistä koululle seuraavalla viikolla nähdäksemme miten tyttö voi. Opettaja oli äärimmäisen kiitollinen avustamme niin oppilaalle kuin opettajalle itselleen.

Saimme tytöltä jo seuraavana päivänä sähköpostia, jossa hän kertoi tunteistaan ja helpotuksestaan kun hän oli viimein päässyt sanomaan ääneen kaikki nämä asiat. Ja kun seuraavalla viikolla

kaksi henkilöä Walterista meni käymään sovitusti koululla, vaikutti tyttö jo huomattavasti optimistisemmältä. Hän myös kertoi kuinka eräät hänen luokkatoverinsa lähettivät hänelle facebook-viestejä pyytääkseen anteeksi asioita mitä he olivat tehneet tai sanoneet. He olivat nyt vasta ymmärtäneet kuinka paljon heidän tekonsa ovat voineet satuttaa. Samalla henkilöt lupasivat auttaa ja puuttua tilanteeseen, jos he näkevät, että jotain toista kiusataan.

Halusimme tehdä vielä jotain kivaa tytön puolesta, joten veimme hänet ja hänen opettajansa katsomaan Suomen naisten koripallomaatottelua. Tyttö pääsi myös ottelun jälkeen pukuhuoneeseen tapaamaan pelaajia ja ottamaan kuvia heidän kanssaan. Olemme Walterissa pitäneet yhteyttä tyttöön vielä jälkeinpäin tietääksemme kuinka hän voi, ja osoittaaksemme, että hän saa kaiken tarvitsemansa avun asioiden käsittelyyn.

Tämä esimerkki osoittaa kuinka laaja toimintakokonaisuutemme on ja, että myös opettajat tarvitsevat tukea. Lisäksi meidän Walterissa pitää tarkkaan seurata tämänkaltaisia tapauksia ja varmistaa, että tarvittava tuki on saatavilla oppilaille. Viestintäyhteyden mahdollisuus on havaittu erittäin tärkeäksi. Oppilaiden pitää kyetä saamaan meihin yhteys vielä työpajan jälkeenkin. Tässä tapauksessa yhteydenpito tapahtui sähköpostitse sekä Walter ry facebook – sivujen kautta, mutta tulevaisuudessa auttava puhelin tai jonkinlainen foorumi tulisi olla olemassa niille nuorille, jotka haluavat keskustella ja kertoa ongelmistaan meille luottamuksellisesti.

Walter ry

Osoite: Rörstrandinkatu 5 D 00570 Helsinki

Puh. 045 1222 501

www.walter.fi

Liite 5: Esimerkkitapaus ”Abrar”

Eräällä syksyn 2013 koulun työpajalla siinä vaihetta luentoja jossa jaamme oppilaat pienempiin ryhmiin, jotta pääsemme puhumaan heidän kanssaan henkilökohtaisemmin heidän omista kokemuksistaan, menimme erääseen tyttöjen ryhmään jossa oli Sudanilainen tyttö. Ryhmässä oli myös hänen paras ystävä, joka oli täysin suomalaistaustainen.

Päästyämme ryhmätyö kysymykseen: ”Oletko sinä tai kukaan tuntemasi henkilö joutunut rasismiin tai syrjinnän kohteeksi?” ja jaettuamme muutamia omia kokemuksiamme, Sudanilainen tyttö alkoi avautumaan omista rasistisista kokemuksistaan. Hän oli muuttanut Suomeen 7-vuotiaana ja oli joutunut lähes siitä asti kokemaan rasismia ja syrjintää. Hän kertoi mm. siitä, kuinka hän ei voi parhaan suomalaisen kaverinsa kanssa kävellä jotain tiettyä reittiä kouluun, sillä jos he kävelevät siitä yhdessä, jokin tietty poikaporukka odottaa heitä siinä valmiina solvaamaan. Poikaporukka pakottaa suomalaisen tytön haukkumaan kaveriaan ”neekeriksi” ennenkuin heidät päästetään jatkamaan matkaa ja he sanovat hänelle että hän ei saisi olla Sudanilaistaustaisen tytön ystävä. Tässä vaiheessa myös suomalainen tyttö alkoi itkemään ja kertoi kuinka häntä kiusataan ja syrjitään koska hänen paras ystävänsä on sudanilais-tyttö. Hän sanoi, että ei kuitenkaan suostu luopumaan ystävydestään kiusaamisen vuoksi.

Kysyimme molemmilta tytöiltä mitä he haluaisivat tilanteelle tehtävän. He toivoivat vain tilanteen muuttuvan ja kiusaamisen loppuvan. Luennon jälkeen kerroimme heti rehtorille tilanteesta eikä hän selvästikään ollut tietoinen asiasta tai sen vakavuudesta. Kerroimme hänelle miten tärkeää olisi, että tytöt pääsevät mahdollisemman nopeasti puhumaan joko koulu psykologille tai koulukuraattorille ja että kiusaamiseen ja syrjimiseen on ehdottomasti puututtava koulussa. Kerroimme hänelle myös että muissakin pienryhmissä, missä oli ulkomaalaistaustaisia oppilaita, olimme saaneet kuulla kokemuksia haukkumisesta ja syrjinnästä koulussa, joskaan ei yhtä vakavia.

Olimme heti seuraavana viikkona yhteydessä rehtoriin ja hän kertoi meille, että sekä Sudanilais-taustaiselle että suomalais-taustaiselle tytölle on järjestetty vakioaika kuraattorille, jossa he pääsevät puhumaan turvallisessa ympäristössä tuntemuksistaan ja kokemuksistaan.

Olemme pitäneet tyttöihin yhteyttä säännöllisesti sekä sähköpostitse että facebookin välityksellä ja he ovat kertoneet voivansa henkisesti paljon paremmin ja että kiusaaminen ja syrjintä on vähentynyt. He kiittivät meitä avusta ja asiaan puuttumisesta.

Liite 6: Esimerkkitapaus ”Jenna”

Eräällä syksyn 2013 koulun työpajalla, siinä vaihetta luentoja jossa jaamme oppilaat pienempiin ryhmiin, jotta pääsemme keskustelemaan henkilökohtaisemmin heidän kokemuksistaan, menimme erääseen ryhmään jossa oli tyttö joka oli pyörätuolissa. Hän kertoi meille, että häntä on kiusattu kahdeksan vuotta hänen vammaisuutensa vuoksi, eli ensimmäisestä luokasta lähtien.

Hän avautui meille rehellisen avoimesti kokemuksistaan pienryhmässä. Kysyimme häneltä jos hän voisi tulla ryhmän eteen ja kertoa kokemastaan kiusaamisesta ja syrjinnästä. Hän oli kuitenkin todella arka koko ryhmän edessä puhumisesta. Hän sanoi, että ei uskaltaisi mitenkään jakaa kokemuksiaan joukkion edessä, sillä jopa puolet muista paikallaolevista oppilaista ovat henkilöitä jotka ovat häntä kiusanneet. Pitkän suostuttelun jälkeen, hän kuitenkin rohkaistui puhumaan kaikkien edessä kertoen, että häntä haukutaan koulussa päivittäin ja että se on mennyt siihen pisteeseen asti, että hänestä tuntuu välillä että hän ei halua enää elää ja että hän ei jaksakaan enää. Kouluun tuleminenkin tuntuu usein aivan ylitsempäämättömältä esteeltä, sillä kiusaaminen on päivittäistä ja sitä on jatkunut kahdeksan vuotta. Hän koki, että kiusaaminen vaikutti myös todella negatiivisesti hänen koulutyöhönsä. Hän kuvaili tilannetta sanomalla, että ihmiset pitävät häntä tyhjänä ja luulevat, että koska hänen jalkansa eivät toimi niin eivät myöskään hänen aivonsa.

Työpajan jälkeen tyttö jäi pitkäksi toviksi juttelemaan kanssamme sekä kokemuksistaan että muutenkin elämästään. Hän oli kyöneleissä ja useat meistäkin olivat kyöneleissä. Koitimme vain olla hänen tukena, sillä näimme miten suure tarve hänellä oli vihdoinkin päästä puhumaan jonkun kanssa joka häntä kuuntelee. Hän kiitti meitä siitä että taivuttelimme hänet puhumaan kiusaajiensa edessä sillä hän koki sen antavan hänelle aivan uudenlaista voimaa ja vahvuutta.

Seuraavaksi kysyimme häneltä haluaako hän että yritämme tehdä jotain hänen tilanteen parantamiseksi? Hän epäroi hieman, sillä koki että hän on yrittänyt puhua opettajille ja muulle henkilökunnalle ilman tulosta ja pelkäsi sen johtavan vielä intensiivisempään kiusaamiseen ja syrjintään. Pienen suostuttelun jälkeen saimme hänet kuitenkin uskomaan, että tämä on erilainen tilanne, sillä me olisimme tasaisin väliajoin yhteydessä koulun rehtoriin tai muuhun henkilökuntaan sekä häneen varmistaaksemme, että asia etenee ja että hänen tilanteensa on parempi ja sitä vietäisiin eteenpäin.

Seuraavaksi menimme keskustelamaan vararehtorin kanssa selittääksemme kuinka vakavasta ja pitkäaikaisesta tilanteesta on kyse. Hän oli iloksemme todella vastaanottavainen ja selvästi yllätynyt tilanteen vakavuudesta. Kuunneltuaan tytön vuodatusta sekä meidän ajatuksia, vararehtori oli ehdottomasti sitä mieltä, että tilanteelle on tehtävä jotain. Hän kysyi tytöltä, mitä hän haluisi tehdä asian muuttamiseksi ja pyrki olemaan mahdollisimman joustava. Vararehtori ehdotti hänelle koulukuraattorin tai psykologin kanssa puhumista ja hän suostuikin siihen. Hän toivoi myös luokanvaihtoa sellaiselle luokalle, jossa hänellä on enemmän ystäviä.

Juteltuamme pitkään erilaisista vaihtoehdoista, annoimme vararehtorille yhteystietomme ja

sanoimme soittavamme perään varmistaaksemme, että asiaa on viety eteenpäin. Annoimme myös tytölle yhteystietomme, jotta hän voisi aina tarvittaessa olla yhteydessä meihin.

Heti seuraavalla viikolla olimmekin yhteydessä vararehtoriin varmistaaksemme, että tytön tilannetta oltiin viety eteenpäin. Hän kertoi meille että tyttö oli alkanut käymään koulupsykologin puheilla ja että luokanvaihto on työn alla. Saimme myös samalla viikolla sähköpostivietin tytöltä jossa hän kiitti meitä kouluvierailusta ja siitä kuinka olimme rohkaisseet häntä puhumaan huonosta olostaan. Hän sanoi että hänellä on vierailumme jälkeen jo paljon itsevarmempi olo ja että kiusaaminen luokassa sekä koulussa on vähentynyt. Olemme jatkaneet yhteydenpitoa tasaisin väliajoin sekä kouluun että tyttöön.